

Nazwa przedmiotu: Improwizacja fortepianowa w metodzie Dalcroze'a		Rok akademicki
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot: Wydział Edukacji Muzycznej, Chóralistyki i Rytmiki		2022/2023 2023/2024 2024/2025
Nazwa kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej		
Forma studiów: stacjonarne I st.	Profil kształcenia: ogólnoakademicki (A)	Status przedmiotu: obieralny
Specjalność: Rytmika		Rok I - III / semestr I - VI
Język przedmiotu: polski	Forma zajęć: wykład	Wymiar zajęć: 180 godzin
Koordynator przedmiotu	Kierownik Katedry Rytmiki i Improwizacji Fortepianowej Prowadzący przedmiot: dr Agnieszka Widlarz, wykł. Małgorzata Bisińska - Pawińska, as. Marta Bogusławska, wykł. Tomasz Pawłowski	
Cele przedmiotu	Kształtowanie i doskonalenie umiejętności improwizatorskich; rozwijanie twórczych i odtwórczych dyspozycji w grze fortepianowej (m.in. szybkość i wielotorowość myślenia, oryginalność i wyobraźnia twórcza); doskonalenie środków wykonawczych (literatura muzyczna od baroku do kierunków współczesnych); rozwijanie pamięci muzycznej; przygotowanie do wykorzystania nabytej wiedzy i umiejętności w aranżacji muzycznej.	
Wymagania wstępne	Posiadanie umiejętności czytania nut w kluczu wiolinowym i basowym; posiadanie słuchu muzycznego; granie na fortepianie w zakresie umiejętności pozwalającym na swobodne improwizowanie; posiadanie elementarnej umiejętności improwizacji fortepianowej; umiejętność zaaranżowania prostych melodii na fortepianie; umiejętność stosowania w praktyce zasad teorii muzyki, szczególnie w zakresie harmonii; posiadanie praktycznej umiejętności transpozycji materiału muzycznego w ramach gry na fortepianie; umiejętność korzystania z literatury specjalistycznej	

Kod efektu	PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	Przypisanie do efektów specjalnościowych (kierunkowych)
------------	--	---

w zakresie WIEDZY (W)

1	Zna podstawowy repertuar związany ze specjalnością rytmika.	W 1
2	Zna w stopniu podstawowym problematykę budowy fortepianu.	W 5

w zakresie UMIEJĘTNOŚCI (U)

4	Tworzy i realizuje własne koncepcje artystyczne w zakresie improwizacji fortepianowej w metodzie Dalcroze'a oraz dysponuje umiejętnościami potrzebnymi do osiągnięcia zamierzonych przez siebie efektów.	U 1
5	Zna i wykonuje reprezentatywny repertuar związany ze specjalnością rytmika.	U 2
6	Opanował efektywne techniki ćwiczenia na fortepianie w zakresie pozwalającym na samodzielną pracę w zakresie improwizacji fortepianowej.	U 5
	Potrafi właściwie zachować się podczas występów i prezentacji.	U 9

	w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH (K)	
7	Doskonali swój muzyczny warsztat wykonawczy i pogłębia wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie improwizacji fortepianowej.	K 1
8	Zajmuje krytyczne stanowisko w odniesieniu do prezentacji artystycznych własnych i innych osób	K 4

TREŚCI PROGRAMOWE		
Semestr I		Liczba godzin
<ol style="list-style-type: none"> 1. Melodia ludowa w transpozycji sekundowej i tercjowej – śpiew z jednoczesnym akompaniamentem – aranżacja łatwych melodii ludowych 2. Piosenki dziecięce– kompozycja akompaniamentu do znanych piosenek 3. Modelowanie interwałowe – improwizacja w „stylach” i technikach XX wieku do podanego modelu i w określonym charakterze – aperiodyczne, kontrastowe, z zastosowaniem techniki wibracyjnej – sonoryzm, punktualizm 4. Improwizacja w stylu klasycznym – redukcja i wzbogacanie tekstu nutowego; tematem muzycznym może być klasyczna miniatura fortepianowa, własna kompozycja utrzymana w stylu, ćwiczenia ośmiotaktowe Czernego itp. 5. Gra a’vista na 2 ręce 6. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – granie trójdźwięków i czterodźwięków ze zmianą przewrotów i pozycji 		30
Semestr II		Liczba godzin
<ol style="list-style-type: none"> 7. Melodia ludowa w transpozycji sekundowej I tercjowej – śpiew z jednoczesnym akompaniamentem– tworzenie akompaniamentów do tańców regionalnych takich jak Koziorajka, Konik kurpiowski, Wiwat wielkopolski, Krzyżyk- kurpiowski, Grozik, Moja Maryneczka, Marynia, Lasowiak, Czyżyk, Miotlarz, Kaczok, Gąsior, Nenka, Szewc, Klepany, Polka trambłanka, Trojak itp. 8. Fortepianowe opracowanie piosenek dziecięcych – kompozycje (na głos z fortepianem) do wybranych tekstów 9. Modelowanie interwałowe – improwizacja w „stylach” i technikach XX wieku do podanego modelu i w określonym charakterze – periodyczne, metrorytmiczne ze szczególnym uwzględnieniem folklorystyki lub neoklasycyzmu 10. Improwizacja w stylu klasycznym – opracowania wariacyjne tematu w oparciu o tekst nutowy 11. Gra a’vista na 4 ręce 12. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – granie trójdźwięków i czterodźwięków w transpozycji chromatycznej I o każdy interwał 		30
Semestr III		
<ol style="list-style-type: none"> 13. Improwizacja tańców – Polka i Krakowiak 14. Harmonizacja melodii podanej piosenki 15. Improwizacja polifonizująca w stylu barokowym w tonacji wylosowanej do 4 znaków przykluczowych np.: preludium 16. Standardy jazzowe – prosta aranżacja na bazie podanych oznaczeń funkcyjnych 17. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zboczeń modulacyjnych w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych – krótka etiuda 18. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – kadencja mała w układzie skupionym we wszystkich przewrotach i pozycjach w 12 majorowych i minorowych tonacjach 		30
Semestr IV		
<ol style="list-style-type: none"> 19. Improwizacja tańców – Marsz i Walczyk 20. Harmonizacja melodii podanej piosenki – w transpozycji sekundowej lub tercjowej 21. Improwizacja polifonizująca w stylu barokowym w tonacji wylosowanej do 4 znaków z zastosowaniem swobodnej imitacji, z ozdobnikami 22. Standardy jazzowe – improwizacja na bazie podanych oznaczeń funkcyjnych w różnych stylach I formach jazzowych 23. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zboczeń modulacyjnych w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych w formie ABA’ 24. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – kadencja wielka doskonała w układzie skupionym we 		30

wszystkich przewrotach I pozycjach w 12 majorowych I minorowych tonacjach modulacyjnych w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych w formie ABA'	
Semestr V	
25. Improwizacja tańców-Kujawiak 26. Bas cyfrowany – aranżacja w stylu barokowym na śpiew z towarzyszeniem fortepianu 27. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zboczeń modulacyjnych w formie ronda w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych 28. Improwizacja w stylu neoklasycznym w podanym charakterze 29. Aranżacja piosenek na głos i zespół dowolnych instrumentów 30. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – podstawowe progresje niemodulujące	30
Semestr VI	
31. Improwizacja tańców – Oberek 32. Bas cyfrowany – kompozycja w stylu barokowym na instrument solowy z towarzyszeniem fortepianu 33. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zboczeń modulacyjnych w formie dowolnej z wyeksponowaniem swoich umiejętności pianistycznych w wylosowanej tonacji do 7 znaków przykluczowych 34. Improwizacja w stylu neoklasycznym w podanym charakterze i formie 35. Kompozycje – miniatury na zespół dowolnych instrumentów 36. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – modulacje	30
UWAGI: Rozkład godzin potrzebnych na realizację konkretnych zagadnień/tematów jest bardzo zindywidualizowany i zależy od potrzeb oraz możliwości każdego studenta.	180

Metody kształcenia
1. Wykład problemowy 2. Wykład konwersatoryjny 3. Praca z tekstem nutowym 4. Rozwiązywanie zadań artystycznych 5. Praca indywidualna

Weryfikacja efektów uczenia się	
Metody weryfikacji	Nr efektu ¹
1. Kolokwium - ocena wykonania zadań zawartych w programie przewidzianym na zadany semestr.	1 - 8
2. Egzamin – ocena wykonania zadań zawartych w programie przewidzianym na dany semestr.	1 - 8

Korelacja efektów uczenia się z treściami i metodami kształcenia oraz metodami ich weryfikacji ²			
Nr efektu uczenia się	Treści kształcenia	Metody kształcenia	Metody weryfikacji
1	1 - 36	1 - 5	1,2
2	1 - 36	1 - 5	1,2
3	1 - 36	1 - 5	1,2
4	1 - 36	1 - 5	1,2
5	1 - 36	1 - 5	1,2
6	1 - 36	1 - 5	1,2
7	1 - 36	1 - 5	1,2

¹ odnosimy się do uprzednio sformułowanych przez nas efektów uczenia się

² należy podać numer efektu uczenia się, numery odpowiednich zakresów treści kształcenia oraz przyporządkować im metody kształcenia i weryfikacji (podać numery)

8	1 - 36	1 - 5	1,2
---	--------	-------	-----

Warunki zaliczenia

Obecność na zajęciach, realizacja pełnego programu przewidzianego na dany semestr.
Uczestnictwo w audycji improwizacji fortepianowej oraz w innych imprezach/koncertach organizowanych przez Katedrę w środowisku UMFC oraz poza nim, w tym również oparte na działaniach zespołowych (improwizacja na dwa fortepiany).

Literatura podstawowa

Maria Wieman, „A czy wy tak potraficie”, WSiP, 1988
 Urszula Smoczyńska-Nachtman, „Kalendarz muzyczny w przedszkolu”, Wydawnictwo Pani Twardowska
 Jerzy Wasowski, „Piosenki dla dzieci”, WMiN, Warszawa 1993
 Wybrane przez pedagoga zbiory miniatur fortepianowych
 Wybrane fragmenty sonat na skrzypce solo z akompaniamentem (Corelli, Torelli, Vivaldi)
 Wybrane sonaty klasyczne
 Wybrane standardy jazzowe w opracowaniach fortepianowych oraz bez opracowań (realizacja zapisu funkcyjnego)

Literatura uzupełniająca

B. Reichel, „O improwizacji w metodzie Dalcroze'a” w: Materiały Informacyjno-Dyskusyjne COPSA, Warszawa 1975.

Kalkulacja nakładu pracy studenta potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się (w godz.)

Zajęcia dydaktyczne – godziny kontaktowe	180
Przygotowywanie się do zajęć	180
Praca z literaturą	100
Konsultacje	-
Przygotowywanie się do prezentacji/koncertu	30
Przygotowywanie się do egzaminu, zaliczenia	60
Inne	-
Łączny nakład pracy studenta w godz.	550
Liczba punktów ECTS	20

poniższe dane skopiować z programu studiów – poniżej wpisano wartości przykładowe; jeśli przedmiot prowadzony jest na studiach II stopnia, należy zaciemnić dwa ostatnie semestry (III rok)

Rok	I		II		III	
Semestr	I	II	III	IV	V	VI
Punkty ECTS	2	2	3	3	4	6
Liczba godzin w tygodniu	30	30	30	30	30	30
Rodzaj zaliczenia	kolokwium	egzamin	kolokwium	egzamin	zaliczenie	egzamin

Możliwości kariery zawodowej

Po ukończeniu cyklu nauczania student jest przygotowany w zakresie improwizacji fortepianowej do pracy w szkole muzycznej I stopnia oraz do podjęcia studiów II stopnia.

Data	Kto modyfikował	Czego dotyczy modyfikacja
22.09.2022	Marta Bogusławska	Korelacja z obecnym programem studiów oraz harmonogramem realizacji programu studiów.
20.10.2023. 21.10.2024.	Prof. dr hab. W. Tchórzewska-Kapała Prof. dr hab. W. Tchórzewska-Kapała	Aktualizacja karty Aktualizacja karty